

**Sygn. akt I ACa 24/14**

## WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 kwietnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie, I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Walentyna Łukomska-Drzymała
Sędzia:	SA Jerzy Nawrocki (spr.)
Sędzia:	SA Danuta Mietlicka
Protokolant	sekr. sądowy Maciej Mazuryk

po rozpoznaniu w dniu 10 kwietnia 2014 r. w Lublinie na rozprawie

sprawy z powództwa B. G., Z. G. i P. G.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą

w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia

20 listopada 2013 r. sygn. akt I C 242/13

I. zmienia częściowo zaskarżony wyrok w punkcie I w ten sposób, że obniża zadośćuczynienie zasądzone na rzecz Z. G. i P. G.

z kwoty po 80000 zł do kwoty po (...) (czterdzieści tysięcy) złotych na rzecz każdego z nich i oddala powództwo Z. G. i P. G. w pozostałym zakresie oraz w punkcie III i IV w ten sposób, że znosi wzajemnie pomiędzy stronami koszty procesu;

II. oddala apelację w pozostałej części;

III. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej

z siedzibą w W. na rzecz powódki B. G. kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego, a w pozostałym zakresie koszty postępowania apelacyjnego pomiędzy stronami wzajemnie znosi.

I A Ca 24/14

## UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 20 listopada 2013 roku Sąd Okręgowy w Lublinie po rozpoznaniu sprawy z powództwa B. G., Z. G. i P. G. przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. o zapłatę zasądził na rzecz B. G., Z. G. i P. G. od pozwanego

tytułem zadośćuczynienia po 80.000 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 22 czerwca 2012 roku do dnia zapłaty oraz po 5.205,67 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Pozwem z dnia 5 marca 2013 roku B. G., Z. G. i P. G. domagali się zasądzenia na swoją rzecz od pozwanego (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. kwotę po 80.000 zł na rzecz każdego z nich wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 22 czerwca 2012 roku do dnia zapłaty, tytułem zadośćuczynienia na podstawie art. 448 kc w zw. z art. 23 kc w związku ze śmiercią męża i ojca powodów – W. G., w wypadku komunikacyjnym w dniu 10 grudnia 2002r.

Pozwany po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego wypłacił tytułem odszkodowania kwotę 40.000 zł na rzecz powódki, jednocześnie odmawiając powodom wypłaty świadczeń z tytułu zadośćuczynienia uzasadniając to brakiem podstaw. Odmawiał wypłaty dalszych świadczeń.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W. G. był mężem B. G. oraz ojcem Z. G. i P. G.. Był dobrym ojcem i mężem. Rodzina żyła zgodnie, wspólnie spędzając każdą niedzielę, święta oraz uroczystości rodzinne. W. G. pomagał żonie w codziennych sprawach, zawsze miał czas dla synów oraz wnuków. W trudnych chwilach to do niego o radę zwracali się członkowie rodziny. W. G. był (...), planował w (...)roku odejść ze służby. Wspólnie z żoną zakupili działkę siedliskową, którą planowali wyremontować, by móc się tam spotykać z rodziną. W (...) roku małżonkowie G. obchodziliby (...)pożycia małżeńskiego.

W dniu (...) roku w miejscowości S. doszło do wypadku komunikacyjnego w wyniku którego W. G. poniósł śmierć. Sprawcą wypadku był kierowca samochodu osobowego marki F. (...), nr rej. (...), który posiadał polisę ubezpieczenia OC wykupioną u pozwanego (okoliczność bezsporna, dowód postanowienie o umorzeniu śledztwa k. 15 alt szkody nr (...) oraz zeznania powódki k. 62 00:03:00 akt sprawy). Zasada odpowiedzialności pozwanego jako ubezpieczyciela odpowiedzialności cywilnej sprawcy wypadku nie była w sprawie kwestionowana.

B. G. o śmierci męża dowiedziała się będąc w pracy. Nie potrafiła zrozumieć tego co się stało, była zrozpaczona. Potrzebowała opieki i wsparcia przez kilka miesięcy aby powrócić do równowagi psychicznej. Korzystała z regularnych wizyt u psychologa. Mimo iż od śmierci męża minęło ponad (...)lat B. G. ciągle silnie przeżywa jego brak.

Nagła i niespodziewana śmierć męża dramatycznie zmieniła życie powódki. Pozostaje osamotniona, zdana wyłącznie na siebie w zakresie w jakim do śmierci męża pozostawała pod jego opieką. Powódka może, co prawda liczyć na pomoc swoich dwóch synów, jednak ich pomoc i obecność nie są w stanie do końca zrekompensować straty ukochanego męża (dowód zeznania powodów k. 62 powódka 00:03:00, Z. G. 00:15:00 i P. G. 00:22:41 oraz k. 76v akt sprawy). Ze względu na stan psychiczny i fizyczny powódki, po tragicznym zdarzeniu P. G. przeprowadził się do bloku niedaleko mieszkania matki, zaś Z. G. podjął pracę w L., mimo iż planował pracować w W.. Każdy z nich był już samodzielny i założył własną rodzinę.

Powodowie równie silnie przeżyli śmierć ojca, który był dla nich bardzo ważną osobą. On stanowił dla nich wzór do naśladowania i przekazał im najistotniejsze wartości, kierując się w życiu. Do niego zwracali się w trudnych dla siebie chwilach. Powodowie kultywują pamięć po ojcu.

W dniu (...)roku powodowie zgłosili szkodę pozwanemu, który po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego wypłacił B. G. kwotę 40.000 zł tytułem odszkodowania oraz 3.150 zł tytułem zwrotu kosztów pogrzebu i zakupu odzieży żałobnej. Jednocześnie odmawiając każdemu z powodów wypłaty zadośćuczynienia (fakt bezsporny, dowód k. 74 akt szkody nr (...)).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie przedstawionych wyżej dowodów, które nie były kwestionowane przez stronę pozwaną i w ocenie Sądu również nie ma podstaw do podważania ich wiarygodności.

Sąd Okręgowy uznał roszczenia powodów za uzasadnione w całości.

W orzecznictwie zarówno Sądu Najwyższego jak i sądów powszechnych przesądzona została zasada, zgodnie z którą najbliższemu członkowi rodziny zmarłego, w sytuacji kiedy jego śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008 roku, przysługuje na podstawie art. 448 kc w związku z art. 24 § 1 kc zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę (vide uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2010 roku, sygn. akt III CZP 76/10, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2010 roku, sygn. akt IV CSK 307/09 oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 14 grudnia 2007 roku, sygn. akt I ACa 1137/07). Sąd Okręgowy w oparciu o tę linię orzecznictwa i wykładni art. 448 kc uznał za nieuzasadnione stanowisko pozwanego, że zawarta umowa ubezpieczenia nie legitymuje pozwanego do wypłaty zadośćuczynienia pieniężnego z tytułu naruszenia dóbr osobistych powodów.

Oceniając ustalony stan faktyczny w sprawie Sąd uznał, że po stronie powodów doszło do naruszenia ich dóbr osobistych i w konsekwencji w oparciu o art. 448 kc w zw. z art. 23 kc zasądził od pozwanego na rzecz każdego z powodów zadośćuczynienia w pełnej dochodzonej pozewm wysokości, tj. po 80.000 zł.

W zakresie odsetek, należy odwołać się do treści art. 481 § 1 kc w zw. z art. 817 § 1 kc. Sąd zasądził zatem odsetki od dnia 22 czerwca 2012 roku, a więc po upływie 30 dni od dnia zgłoszenia szkody, kierując się zasadą, iż w tej dacie po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego istniały wszelkie podstawy do przyznania powodom należnych im świadczeń.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 kpc w zw. z treścią § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu oraz art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2008 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Mając na uwadze, jednorazową stawkę wynagrodzenia pełnomocnika reprezentującego wszystkich powodów Sąd zasądził od pozwanego tytułem zwrotu kosztów procesu, na rzecz powodów po 5.205,67 zł, co stanowiło 1/3 sumy wszystkich kosztów poniesionych przez powodów.

Apelację od tego wyroku wniósł pozwany zaskarżając wyrok w całości, wnosząc o jego zmianę i oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu zarzucając wyrokowi Sądu pierwszej instancji:

naruszenie prawa materialnego :

1/ art.448 k.c. w zw. z art. 24 kodeksu cywilnego poprzez ich błędne zastosowanie i przyjęcie, że powódce na podstawie tych przepisów przysługuje zadośćuczynienie z tytułu naruszenia dóbr osobistych - więzi emocjonalnych między najbliższymi członkami rodziny.

2) art. 822 § 1 k.c. oraz art. 34 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych z dnia 22 maja 2003 r. przez ich nieuwzględnienie i ostatecznie przyjęcie, że umowa ubezpieczenia oc obejmuje odpowiedzialność odszkodowawczą zakładu ubezpieczeń za naruszenie dóbr osobistych, w związku ze śmiercią najbliższego członka rodziny.

3/ naruszenie art. 448 w zw. z art. 23 k.c. poprzez przyjęcie przez Sąd, że należne powodom i zadośćuczynienie w kwocie po 80.000,00 zł jest adekwatne do doznanej przez powódkę krzywdy.

|

II. naruszenie przepisów prawa procesowego: tj. naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie oceny dowodów z przekroczeniem granic swobodnej oceny dowodów tj. uznanie, że powodowie doznali krzywdy, którą należy oszacować na wartość po 80.000,00 zł gdy tymczasem zakres i rozmiar krzywdy był nie tylko mniejszy, ale i różny w stosunku do powódki i jej synów.

Powodowie wnosili o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów procesu za drugą instancję.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje. Apelacja jest częściowo uzasadniona.

Nie jest uzasadniony jedyny podniesiony w apelacji zarzut naruszenia prawa procesowego, gdyż jego uzasadnienie wskazuje na kwestionowanie przez pozwanego wysokości ustalonej kwoty zadośćuczynienia, a nie ustalonych przez Sąd Okręgowy okoliczności faktycznych. Pozwany twierdzi, że w okolicznościach sprawy przyznana kwota zadośćuczynienia pieniężnego jest za wysoka, podważa zatem adekwatność zasądzonej kwoty. Wymóg adekwatności zadośćuczynienia pieniężnego odnosi się do stosowania przez Sąd orzekający przepisu prawa materialnego – art. 448kc, a nie przepisów prawa procesowego. W związku z tym zarzut sformułowany w pkt II apelacji należy oceniać jako uzupełnienie zarzutu naruszenia prawa materialnego podniesionego w pkt. 3/ apelacji.

Podnoszone w apelacji zarzuty dotyczące braku podstaw do uznania biernej legitymacji procesowej pozwanego w związku ze zgłoszonymi przez powodów roszczeniami z tytułu naruszenia ich dóbr osobistych, były podnoszone przed Sądem pierwszej instancji. W tym zakresie Sąd Apelacyjny przyjmuje za własny pogląd Sądu Okręgowego wynikający z przeważającego w orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych stanowiska o braku wyłączenia odpowiedzialności ubezpieczyciela odpowiedzialności cywilnej kierowcy bądź posiadacza pojazdu komunikacyjnego. Spotykane w orzecznictwie poglądy odmienne nie są przekonywujące i póki ten przeważający kierunek orzecznictwa nie zostanie jednoznacznie podważony, przedstawione w apelacji argumenty uznać należy za wyłącznie polemiczne, a w konsekwencji nieuzasadniające zarzutu apelacji.

W ocenie Sądu Apelacyjnego w okolicznościach sprawy jest uzasadniony zarzut zawyżenia przez Sąd pierwszej instancji kwoty zadośćuczynienia pieniężnego należnego powodom.

Niewątpliwie bowiem stopień krzywdy doznany przez powódkę, żonę zmarłego, kobietę w dojrzałym wieku, nagle i niespodziewanie owdowiałą, po niemalże (...)związku małżeńskim, pozbawioną stałej troskliwej opieki ze strony męża i wsparcia w przyszłości, którego jak najbardziej zasadnie mogła oczekiwać, w konsekwencji kobietę boleśnie osamotnioną, a powodów – dorosłych synów zmarłego, zdrowych mężczyzn w początkowym okresie dorosłego życia, w pełni samodzielnych, dobrze wykształconych i przygotowanych do życia, realizujących się zawodowo, spełniających się jako mężowie w związkach małżeńskich i założonych przez siebie rodzinach, gotowych przejąć opiekę także nad rodzicami, jest zdecydowanie różny.

Jeżeli zatem w rozumieniu przepisów kodeksu cywilnego zadośćuczynienie pieniężne ma na celu przede wszystkim kompensowanie doznanej krzywdy i winno być w stosunku do doznanej krzywdy adekwatne, okoliczności sprawy uzasadniały jego zróżnicowanie w stosunku do każdego z powodów.

Na powodach ciążył obowiązek określenia wysokości dochodzonego zadośćuczynienia jako kompensaty doznanej krzywdy. Sąd orzekający w granicach żądania winien zaś ustalić kwoty zadośćuczynienia w wysokości adekwatnej do stopnia krzywdy, mając na uwadze ustalone okoliczności sprawy. Sąd Apelacyjny w całości podziela ocenę Sądu Okręgowego co do wysokości należnego powodce zadośćuczynienia. W tej części apelację pozwanego oddalił na podstawie art. 385 kpc.

Natomiast wobec okoliczności ustalonych w sprawie uznał za uzasadniony zarzut rażącego zawyżenia zadośćuczynienia pieniężnego w stosunku do obydwu powodów. Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 kpc zmienił częściowo zaskarżony wyrok obniżając zasądzone przez Sąd pierwszej instancji na rzecz powodów Z. G. i P. G. zadośćuczynienie pieniężne o połowę.

W konsekwencji Sąd Apelacyjny na podstawie art. 100 kpc zmienił także rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji o kosztach procesu, znosząc je wzajemnie pomiędzy pozwanym a powodami Z. G. i P. G..

W pozostałym zakresie Sąd Apelacyjny oddalił apelację jako bezzasadną na podstawie art. 385 kpc.

W konsekwencji na podstawie art. 108 § 1 kpc , w zw. z art. 98 § 1 i 3 kpc oraz na podstawie § 2 ust. 2 , § 6 pkt 6 i § 12 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności

radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu [ Dz. U. Nr 163, poz. 1349] zasądził od pozwanego na rzecz powódki koszty zastępstwa prawnego przed sądem drugiej instancji w wysokości 2 700zł.

Natomiast ze względu na uwzględnienie apelacji pozwanego w części wobec obydwu powodów, koszty procesu w postępowaniu odwoławczym pomiędzy tymi stronami wzajemnie zniósł na podstawie art. 100 kpc.